

3.5.4 BREIFLABB

Foto: Jan de Lange

Foto: Jan de Lange

Breiflabb

Lophius piscatorius

Andre namn: Flabb, marulk, ulke, sjødjevle, havtaske og storkjeft

Familie: Breiflabbfamilien (Lophiidae)

Gyteområde: Kontinentalskråningen (1000–1800 m) vest for Storbritannia, men òg i norske fjordar og djupare deler av sokkelen

Føde: Fisk, krepsdyr, blekksprut

Levetid: Meir enn 25 år

Maks storleik: Kan bli 2 m lang

Særtrekk: Breiflabben er ein dårleg symjar som ligg på botnen og vifter med ryggfinnestrålen for å lokke til seg småfisk. Byttet blir sugd inn i gapet på fisken når han opnar kjeften.

Nøkkeltal:

NORSK FANGSTVERDI 2006:
ca. 130 mill. kroner

Utbredelsesområde

Breiflabb i det nordaustlege Atlanterhavet høyrer eigentleg til to nærståande artar. Dei norske fangstane er nesten utelukkande arten *Lophius piscatorius* (kvit bukhole), medan det berre er gjort eit par sikre observasjonar av *Lophius budegassa* (svart bukhole).

Breiflabb er ein typisk botnfisk, sjølv om den stundom vert funne høgt oppe i vassøyla. Sannsynlegvis lettar den då frå havbotnen og nyttar havstraumane i samband med nærings- og gytevandring. Den kan treffast heilt i strandsona og vidare nedover i djupe fjordar. Lenger sør i Atlanterhavet er den også vanleg ned til djupner på over 1000 meter. Breiflabben (*L. piscatorius*) er utbreidd frå Barentshavet til nordlege delar av Vest-Afrika, den finst i Middelhavet og Svartehavet, og vestgrensa går ved Island. Dei siste åra har ICES gitt råd for to breiflabbestandar, ein sørleg bestand som strekkjer seg frå Portugal/Spania og nordover til Irland, og ein bestand i området vest for Skottland og Nordsjøen/Skagerrak. Bestanden nord for Stad heng nok til ein viss grad saman med den vi finn i Nordsjøen, men vert førebels rekna som ein eigen bestand.

Otte Bjelland

otte.bjelland@imr.no

► Status og råd

Ei rekkje faktorar gjorde at det ikkje var muleg for ICES å føreta ei analytisk bestandsvurdering av breiflabb sør for 62°N i 2006. Rådet vart då at innsatsen i dette fisket ikkje bør auke, og at fisket må følgjast opp med bindande innsamling av fangst- og innsatsdata for å betre forvaltninga av denne bestanden.

Fiskeri

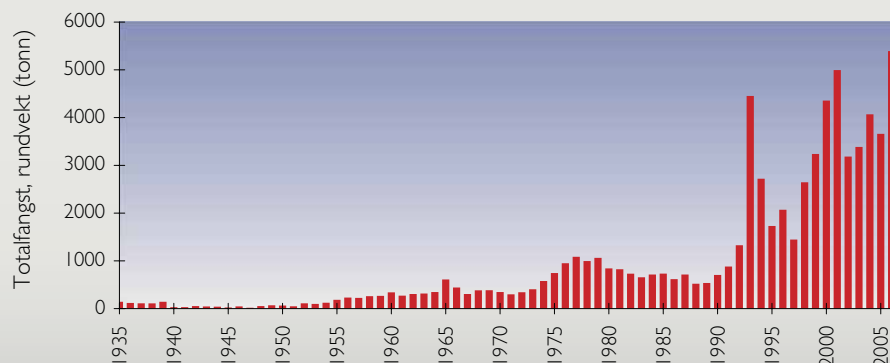
Den norske totalfangsten av breiflabb i 2006 er rekordhøg og ser ut til å ende på godt over 5 000 tonn (Figur 3.5.4.1). Fangstane har vore på over 3 000 tonn årleg sidan 1999, med ein topp på 4 996 tonn i 2001. Meir enn 80 % av den norske breiflabbfangsten vert teken nord for Stad, og her er det berre ubetydelege fangstar frå andre nasjonar. Sør for Stad deler vi breiflabben med andre nordsjøland, og dei norske fangstane utgjer 5–10 % av totalfangsten frå denne bestanden. Skottland står her for mesteparten av uttaket, medan Danmark ligg på om lag same nivå som Noreg. Det norske fisket blir for det meste drive frå sjarkar med spesialkonstruerte gam nær kysten både nord og sør for Stad, medan dei andre nasjonane fiskar mest med botntrål.

Det norske fisket er i stor grad retta mot den kjønnsmodne delen av bestanden, medan

Breiflabben er ein rovfisk med få naturlege fiendar når den har nådd vaksen alder. Den ligg i ro og lokkar til seg bytte ved hjelp av den fremste finnestråla, som fungerer som ei fiskestong med ein hudflik som agn. Alle typar fisk som kjem nær nok den store kjeften, vert slukt ved at breiflabben raskt opnar gapet og såleis sug byttet inn. Ein har jamvel funne sjøfugl og oter i magen på breiflabb.

Merkeforsøk dei siste seks åra har vist at den er i stand til å gjennomføre relativt lange vandringar, men det er framleis noko uklart korleis dynamikken i gyte- og næringsvandring er hjå denne arten. Ein har sett døme på at enkeltfisk har vandra frå Nordsjøen til Færøyane, Island og Møre, og fisk merka på Møre er blitt fanga att i Nordsjøen og ved kysten av Nordland. Sidan 2001 er det særleg i områda nord for Halten at fangstane har teke seg opp, noko som tyder på at breiflabben har fått ei meir nordleg utbreiing langs norskekysten. Dette kan vere eit resultat av eit varmare havklima, sidan desse nordlegaste områda er heilt i randsona for breiflabben si utbreiing.

Figur 3.5.4.1
Norske landinger (i tonn rundvekt) av breiflabbe i åra 1935–2006.
Norwegian landings (tonnes) of anglerfish in the period 1935–2006.

trålfisket i Nordsjøen helst tek mindre, umoden fisk. Forvaltninga av breiflabbestandane må sikra at nok fisk overlever til kjønnsmoden storleik, og slik sett er ikkje fiskemønsteret i Nordsjøen like berekraftig som det vi har nord for Stad.

Anglerfish

Total Norwegian landings of anglerfish reached a record high level in 2006 and will be well above 5000 tonnes. An analytical assessment of the anglerfish stock was impossible in 2006 and the state of the stock is unknown. The ICES advice was not to allow an increased effort in the fishery, and that the fishery should be accom-

panied by mandatory programmes to collect catch and effort data on both target and by-catch fish. As the females are quite large when they reach first maturation, the management of anglerfish should aim to reduce the catch of immature fish in trawl fisheries to secure a healthy spawning stock.

Foto: Thomas de Lange Wenneck

3.5.5 TOBIS

Tore Johannessen

tore.johannessen@imr.no

► Status og råd

Beregnet gytebestand for tobis fluktuerte uten noen spesiell tendens fram til slutten av 1990-tallet (Figur 3.5.5.1). Fra 2001 har gytebestanden ligget under kritisk nivå (430 000 tonn). I de seinere årene har prognoser ett år fram i tid overvurdert gytebestanden med 100–200 %. Etter korrigering for denne feilen er prognosen for gytebestanden i 2007 beregnet til kun omkring halvparten av kritisk nivå. Årsaken til den svake gytebestanden er i stor grad svak rekruttering etter 2002. Tidligere ble ikke fisket ansett som en vesentlig faktor for utviklingen i bestanden. Imidlertid tyder

nyere forskning på at fisket kan ha betydelig innvirkning, slik at hardt fisketrykk nå vurderes som en medvirkende årsak til den dårlige forfatningen for tobisbestanden i Nordsjøen.

Fisket i 2007 avhenger av størrelsen på 2006-årgangen, som det enda ikke foreligger sikre målinger av. ICES anbefaler derfor at det gjennomføres et forsøksfiske våren 2007 som grunnlag for eventuelt å åpne for et ordinært fiske. Målsettingen med forvaltningen i 2007 er å sikre at gytebestanden kommer over kritisk nivå i 2008. Tobis spiser plankton og er viktig som mat for mange arter av fisk, fugl og sjøpattedyr.

Fiskeri

I likhet med øyepål overvåkes tobisfisket ved prøvetaking av de kommersielle landingene. Fram til nå har størrelsen på bestanden utlukkende vært basert på fangst per enhet innsats i det kommersielle fisket.

Utviklingen av landingene av tobis fra Nordsjøen er vist i Figur 3.5.5.2. Det er Danmark og Norge som fisker det meste av tobisen. I perioden 1990–2002 varierte landingene rundt et gjennomsnitt på 815 000 tonn. Fra og med 2003 har landingene vært betydelig lavere. I norsk økonomiske sone har nedgangen vært særdeles stor, med reduksjoner i landingene på 88–94 % sammenlignet med perioden 1994–2002